

بررسی اثر میانجیگری چگونگی رفتار مدیران بر اخلاق حسابداری و تصمیم‌گیری مدیران شرکت‌های خصوصی ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۰۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۱۲

کد مقاله: ۲۴۴۰۶

محمد حسین هوشیارزاده^۱، صادق فلامرزی^۲

چکیده

هدف این تحقیق بررسی اثر میانجیگری چگونگی رفتار مدیران بر اخلاق حسابداری و تصمیم‌گیری مدیران شرکت‌های خصوصی ایران می‌باشد. در این تحقیق، با استفاده از روش‌های همبستگی و رگرسیون، ارتباطات بین متغیرهای پژوهش با استفاده از نرم‌افزار SPSS و معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار Smart-PLS مورد بررسی قرار گرفت. جامعه آماری کلیه مدیران شرکت‌های خصوصی ایران می‌باشد که تعداد آن‌ها ۱۰۰ هزار نفر است و تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان حجم نمونه بر اساس جدول مورگان در نظر گرفته شد. ابزار گردآوری داده‌ها در روش میدانی نیز پرسشنامه الانتصار و همکاران (۲۰۱۴) بود. یافته‌های تحقیق نشان داد که بارهای عاملی کلیه مسیرها بالاتر از ۰/۴ است و بنابراین کلیه مسیرها مورد تایید است. نتایج تحقیق نیز نشان داد رفتار مدیران و تصمیم‌گیری آنها بر تغییرات و عملکرد سازمانی تأثیر زیادی دارد. از این رو، اخلاق حسابداری که به عنوان یک اصل اساسی در حوزه مدیریت مالی مورد توجه قرار می‌گیرد، می‌تواند نقش بسزایی در بهبود عملکرد و پایداری سازمان‌ها ایفا کند. این نتیجه مهم تأکید می‌کند که توجه به ارتقاء اخلاق حسابداری و ترویج رفتارهای اخلاقی در میان مدیران و تصمیم‌گیران، می‌تواند به سازمان‌ها کمک کند تا به بهترین شکل ممکن عمل کنند و موفقیت بیشتری را برای خود و جامعه به دست آورند.

واژگان کلیدی: رفتار مدیران، اخلاق حسابداری، تصمیم‌گیری مدیران، شرکت‌های خصوصی، ایران

۱- کارشناسی ارشد، گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شیراز، شیراز، ایران

۲- کارشناسی ارشد، گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی و غیر دولتی حافظ شیراز، شیراز، ایران

۱- مقدمه

در دنیای امروزی که رقابت در بازارهای مختلف به شدت افزایش یافته و فشارها بر شرکت‌های خصوصی بیشتر از پیش است، اخلاق حسابداری و تصمیم‌گیری مدیران به عنوان دو عامل اساسی در مدیریت و عملکرد این شرکت‌ها به شدت مورد توجه قرار گرفته است. تصمیم‌گیری‌های مدیران و رفتارهای آنان نه تنها تأثیر زیادی بر عملکرد مالی و اقتصادی سازمان‌ها دارند، بلکه می‌توانند به صورت مستقیم یا غیرمستقیم بر اخلاق حسابداری نیز تأثیرگذار باشند. از این رو، مفهوم چگونگی رفتار مدیران بر اخلاق حسابداری و تصمیم‌گیری آن‌ها در شرکت‌های خصوصی مورد توجه قرار گرفته است. تحقیق حاضر به بررسی و تحلیل عواملی که در این رابطه وارد می‌شوند و نقش میانجیگری آن‌ها را در تأثیر رفتار مدیران بر اخلاق حسابداری و تصمیم‌گیری آن‌ها مورد بررسی قرار می‌دهد. این تحقیق سعی دارد تا ارتباط بین رفتار مدیران، اخلاق حسابداری، و تصمیم‌گیری آن‌ها را به طور جامع بررسی کرده و عوامل میانجیگری مهم در این رابطه را شناسایی نماید. از این رو، تحقیق به منظور بهبود فهم ما از دینامیک‌های مدیریتی و اخلاقی در شرکت‌های خصوصی و ارائه پیشنهادهای برای ارتقای اخلاق حسابداری و تصمیم‌گیری مدیران مختصر می‌شود. معرفی و بررسی این موضوع ضروری است زیرا اخلاق حسابداری به عنوان یک پایه‌ی اصلی در مدیریت مالی و حفظ شفافیت و اعتماد در بازارهای مالی شناخته می‌شود. علاوه بر این، تصمیم‌گیری مدیران به عنوان یکی از ابزارهای اصلی برای رسیدن به اهداف سازمانی در مقابل فشارها و چالش‌های متعدد مواجهه‌ی سازمان‌ها محسوب می‌شود. از این رو، درک عواملی که در تصمیم‌گیری مدیران و اخلاق حسابداری آن‌ها نقش دارند و تأثیر رفتار مدیران بر این دو عنصر بسیار مهم است. تحقیق حاضر با تأکید بر چگونگی رفتار مدیران، سعی دارد تا به روشنی این ارتباطات پیچیده را بررسی کرده و به دست آوردن اطلاعات کاربردی و توصیه‌هایی برای بهبود فرآیندهای تصمیم‌گیری و اخلاق حسابداری در شرکت‌های خصوصی کمک نماید. این تحقیق امیدوار است که با ارتقای فهم ما از این مسائل، به بهبود عملکرد و پایداری سازمان‌ها کمک کند و در نهایت به توسعه‌ی پایدار اقتصادی و اجتماعی کشورها کمک نماید.

۲- مبانی نظری

۲-۱- اخلاق حسابداری

اخلاق حسابداری مجموعه‌ای از اصول و مقررات است که توسط حسابداران و کارشناسان مالی رعایت می‌شود تا اطمینان حاصل شود که اطلاعات مالی به درستی و دقت ثبت و گزارش می‌شود و از سوء استفاده‌ها و تقلب‌ها جلوگیری شود. این اخلاق‌ها معمولاً شامل اصولی مانند صداقت، راستی، عدالت، و احترام به حقوق دیگران است. حسابداران باید از اطلاعات محرمانه مشتریان و سایر افراد حفاظت کنند و از تضارب منافع پرهیز کنند. ارزیابی و تقویت کنترل‌های داخلی نیز بخشی از اخلاق حسابداری است تا از وقوع تقلب و خسارت به مالکان و سایر ذینفعان جلوگیری شود (الانصار و همکاران^۱ ۲۰۱۴). همچنین، حسابداران موظفند به صورت شفاف و دقیق اطلاعات مالی را گزارش دهند و از هرگونه تلاش برای افزایش درآمد یا کاهش هزینه‌ها به وسیله روش‌های غیرقانونی یا غیراخلاقی پرهیز کنند. اخلاق حسابداری مهمترین اساس تصمیم‌گیری در زمینه اطلاعات مالی و حسابرسی است و نقض آن می‌تواند منجر به تباهی مالی و اعتبار افراد و شرکت‌ها شود. به طور کلی، این اخلاقیات از حسابداران انتظار می‌رود که با رعایت اصول و مقررات مربوطه، با دقت و امانت به مسئولیت خود در تهیه و گزارش اطلاعات مالی بپردازند و منافع تمامی ذینفعان را در نظر بگیرند (کاراسیگلو و همکاران^۲ ۲۰۲۱). همینطور، حسابداران باید از هرگونه تصمیم یا اقدامی که منجر به تضییع دقت و صداقت در گزارش‌های مالی شود، خودداری کنند. آن‌ها باید در تمام موارد به دقت اطلاعات را بررسی کرده و از صحت و کاملیت آن‌ها اطمینان حاصل کنند تا مطمئن شوند که تصمیمات اقتصادی بر مبنای اطلاعات دقیق و قابل اعتماد اتخاذ می‌شود. اخلاق حسابداری نه تنها موجب حفظ اعتماد عمومی به اطلاعات مالی می‌شود، بلکه به عنوان یک استاندارد اخلاقی، راهنمایی برای رفتار درست و اصولی در زمینه حسابداری و گزارشگری مالی عمل می‌کند (زیممرمن^۳ ۲۰۱۱).

قابل ذکر است، اصول اخلاق حسابداری برای ایجاد یک فضای کسب و کار شفاف و قابل اعتماد بسیار حیاتی است. با رعایت این اصول، افراد و سازمان‌ها می‌توانند اعتماد مشتریان، سرمایه‌گذاران، و دیگر ذینفعان را به خود جلب کرده و رشد و پیشرفت پایدار را تضمین نمایند. بنابراین، حسابداران و کارشناسان مالی موظف به رعایت این اصول اخلاقی هستند و باید به عنوان نمایندگان اعتماد و امانت مالی، با توجه به تأثیرات اقتصادی و اجتماعی اقدام نمایند (کولیر^۴ ۲۰۱۵). همینطور، اخلاق حسابداری نیازمند پایبندی به قوانین و مقررات مربوطه است، به طوری که تضمین شود که تمام اعمال و فعالیت‌های مالی با قوانین حاکم همخوانی داشته باشد. احترام به حقوق دیگران، اطلاعات محرمانه‌ی مشتریان را محفوظ نگاه داشتن و پایبندی به اصول انصاف و عدالت از جمله اصول اساسی اخلاق حسابداری هستند که در تمام مراحل فعالیت‌های مالی باید رعایت شوند. این اصول به حفظ

1 Alnasser
2 Karasioglu
3 Zimmerman
4 Collier

اعتماد عمومی به حسابداران و صحت اطلاعات مالی کمک می‌کند و به‌طور مستقیم برای پایداری و توسعه‌ی سازمان‌ها و اقتصاد بهره‌مند است (دی آگوستو و همکاران^۱ ۲۰۱۶). علاوه بر این، اخلاق حسابداری نیازمند ایجاد یک فرهنگ سازمانی است که ارزش‌های اخلاقی را ترویج کرده و از کارکنان و مدیران خواسته شود که با احترام و صداقت به اصول اخلاقی عمل کنند. این فرهنگ سازمانی می‌تواند با توجه به تدابیری مانند آموزش‌های اخلاقی، سیاست‌های شفافیت و حساسیت به گزارش‌های فساد، به تقویت اخلاق حسابداری کمک کند و از وقوع تخلفات جلوگیری نماید. به این ترتیب، حسابداران و کارشناسان مالی نقش مهمی در ایجاد و حفظ فرهنگ اخلاقی سازمانی دارند که به‌طور مستقیم بر کیفیت گزارش‌دهی مالی و پایداری اقتصادی تأثیر می‌گذارد (ماییل و همکاران^۲ ۲۰۱۹). اخلاق حسابداری نیازمند مداومت و پیگیری است. باید به‌طور مداوم اصول اخلاقی را مورد بررسی قرار داد و در صورت لزوم آن‌ها را به‌روزرسانی کرد. همچنین، همه‌ی اعضای سازمان باید مسئولیت خود را در حفظ و ترویج این اصول به‌طور جدی بپذیرند و در مواجهه با هرگونه نقض اخلاق حسابداری، باید به سرعت و به صورت قاطع واکنش نشان دهند. این نه تنها باعث حفظ اعتماد عمومی به سازمان می‌شود، بلکه باعث ایجاد یک محیط کاری سالم و پویا نیز خواهد شد که برای رشد و توسعه‌ی کسب و کار بسیار حیاتی است (موبارک^۳ ۲۰۱۹).

با توجه به اهمیت اخلاق حسابداری، لازم است که سازمان‌ها سیاست‌ها و فرآیندهای مناسبی را برای ترویج و حفظ این اصول ارائه دهند. این شامل ایجاد آموزش‌های منظم در زمینه اخلاق حسابداری، ایجاد مکانیزم‌های گزارش‌دهی اخلاقی، و ارتقاء فرهنگ سازمانی اخلاقی می‌شود. همچنین، مسئولان سازمان باید نمونه‌های مناسبی از رفتار اخلاقی ارائه دهند و موظف به ایجاد محیطی باشند که کارکنان به راحتی بتوانند اصول اخلاقی را پیروی کنند و در مواجهه با دشواری‌های اخلاقی به آن‌ها پشتیبانی کنند. با این اقدامات، می‌توان از تقویت اخلاق حسابداری و ایجاد یک سازمان سالم و پایدار حمایت کرد (موسی^۴ ۲۰۱۹). به‌طور کلی، اخلاق حسابداری نقش بسیار مهمی در حفظ شفافیت، اعتماد، و پایداری در حوزه مالی دارد. با رعایت اصول و ارزش‌های اخلاق حسابداری، احتمال وقوع تقلب و سوء استفاده از اطلاعات کاهش می‌یابد و اعتماد عمومی به سازمان‌ها و بازارهای مالی تقویت می‌شود. بنابراین، ایجاد یک فرهنگ سازمانی که از اخلاق حسابداری پشتیبانی کند، و ترویج این اصول در تمامی سطوح سازمانی، از جمله وظایف مهم مدیران و کارشناسان مالی است. این اقدامات نه تنها به سازمان‌ها کمک می‌کند تا در مواجهه با چالش‌ها و ریسک‌های مالی موثرتر عمل کنند، بلکه به توسعه و پیشرفت پایدار اقتصادی نیز کمک می‌کند.

۲-۲- تصمیم‌گیری مدیران

تصمیم‌گیری مدیران یک فرآیند پیچیده است که تأثیر زیادی بر عملکرد و سرنوشت سازمان‌ها دارد. تصمیم‌گیری مدیران در شرکت‌های خصوصی می‌تواند به عنوان فرآیندی تحت تأثیر عوامل مختلف مانند اهداف سازمان، محیط کاری، فشارها و تحدیدهای مالی، تجربه‌های شخصی، و اطلاعات موجود در دسترس توصیف شود. مدیران باید در هر موقعیتی تصمیم‌هایی را اتخاذ کنند که به ارتقاء اهداف سازمان کمک کند و باعث رشد و پیشرفت آن شود. این تصمیم‌گیری‌ها می‌توانند شامل تصمیمات مالی مانند سرمایه‌گذاری‌ها، استفاده از منابع مالی، و تعیین راهبردهای مالی باشد، همچنین ممکن است تصمیمات مدیریتی مانند استخدام و انتصاب کارکنان، تعیین سطح حقوق و مزایا، و تغییرات ساختار سازمانی نیز شامل شوند. برای تصمیم‌گیری‌های مؤثر، مدیران باید اطلاعات کافی جمع‌آوری کنند، گزینه‌های مختلف را ارزیابی کرده و تصمیمات خود را بر اساس داده‌ها و اطلاعات موجود بگیرند. همچنین، تصمیم‌گیری‌های مدیران ممکن است تحت تأثیر عوامل مثل اعتقادات شخصی، تجربیات گذشته، و فشارهای محیطی و سازمانی قرار گیرد که همه این عوامل می‌توانند به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم بر اخلاق حسابداری و تصمیم‌گیری مدیران تأثیرگذار باشند (ماییل و همکاران^۵ ۲۰۱۹).

تصمیم‌گیری مدیران در شرکت‌های خصوصی نه تنها به‌عنوان یک فرآیند مهم در مدیریت و اداره سازمان‌ها شناخته می‌شود، بلکه از آن به‌عنوان یکی از عوامل اصلی در تعیین مسیر و ساختار آینده سازمان‌ها نیز یاد می‌شود. تصمیم‌گیری مدیران می‌تواند بر اساس روش‌ها و فرآیندهای مختلفی انجام شود، از جمله استفاده از رویکردهای تصمیم‌گیری تجربی، تحلیل هزینه و فایده، استفاده از مدل‌های تصمیم‌گیری مبتنی بر داده‌ها، و یا اتخاذ تصمیمات براساس تجربیات شخصی و احساسات. این تصمیم‌ها می‌توانند تأثیر مستقیمی بر عملکرد و پیشرفت سازمان‌ها داشته باشند، از جمله تأثیر بر عملکرد مالی، رضایت مشتریان، رفتار کارکنان، و شکل‌دهی به استراتژی‌های آتی سازمان. بنابراین، بررسی و درک عمیق از روند و عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری مدیران می‌تواند به شناخت بهتری از ارتباط بین رفتار مدیران، اخلاق حسابداری، و تصمیم‌گیری آن‌ها در شرکت‌های خصوصی کمک کند (دی آگوستو و همکاران^۶ ۲۰۱۶). این تحقیق می‌تواند به تبیین نقش و اهمیت رفتار مدیران در فرآیند تصمیم‌گیری و تأثیر آن بر اخلاق حسابداری در شرکت‌های خصوصی کمک کند. با بررسی عوامل میانجی‌گری که ممکن است بین رفتار مدیران و اخلاق حسابداری قرار گیرند، این تحقیق می‌تواند به شناخت عمیق‌تری از این رابطه کمک کند. همچنین، این تحقیق می‌تواند پیشنهاداتی برای

1 D'Augusta
2 Mabil
3 Mubaraq
4 Musa
5 Mabil
6 D'Augusta

ارتقاء اخلاق حسابداری و تصمیم‌گیری مدیران در شرکت‌های خصوصی ارائه دهد و در نتیجه، به بهبود عملکرد و پایداری این سازمان‌ها کمک کند. از این رو، تحقیقاتی که به بررسی این رابطه می‌پردازند، می‌توانند ارزشمند و مفید باشند و به بهبود مدیریت و عملکرد سازمان‌های خصوصی کمک کنند (موسی^۱ ۲۰۱۹). با توجه به اهمیت اخلاق حسابداری در حفظ شفافیت، اعتماد، و پایداری در حوزه مالی، بررسی تأثیر رفتار مدیران بر این موارد از اهمیت بسزایی برخوردار است. این تحقیق می‌تواند به نحوی بهترین روش‌ها و سیاست‌هایی را برای ترویج اخلاق حسابداری و تصمیم‌گیری مدیران در شرکت‌های خصوصی شناسایی کند. از طرف دیگر، با شناخت عوامل میانجیگری که بر این رابطه تأثیر دارند، می‌توان بهترین راهکارها را برای ارتقای اخلاق حسابداری و تصمیم‌گیری مدیران ارائه کرد. به طور کلی، این تحقیق می‌تواند به تعیین عوامل کلیدی و الزاماتی که برای ایجاد یک محیط کسب‌وکار سالم و پایدار لازم است، کمک کند و بهبود فرآیندهای تصمیم‌گیری و اخلاق حسابداری در سازمان‌های خصوصی را ترویج نماید (کاراسیگلو و همکاران^۲ ۲۰۲۱).

۲-۳- رفتار مدیران

رفتار مدیران در شرکت‌های خصوصی می‌تواند به عنوان رفتارهایی که مدیران در مواجهه با مسائل و تصمیم‌گیری‌های مختلف در سازمان انجام می‌دهند، تعریف شود. این رفتارها می‌تواند شامل عملکرد کاری، رهبری، انتخاب استراتژی، تعیین اهداف و سیاست‌های شرکت، ارتباطات با کارکنان و سایر ذینفعان، و همچنین تصمیم‌گیری‌های مالی و مدیریتی باشد. رفتار مدیران می‌تواند مستقیماً یا غیرمستقیماً بر عملکرد و فرآیندهای مختلف سازمان تأثیر بگذارد و در نهایت بر اخلاق حسابداری و تصمیم‌گیری مدیران تأثیرگذار باشد. به عنوان مثال، رفتارهای مدیریتی مثبت می‌تواند به ترویج فرهنگ اخلاقی در سازمان کمک کند و روحیه اعتماد و همکاری را تقویت نماید، در حالی که رفتارهای منفی مانند بی‌توجهی به ارزش‌های اخلاقی، تصمیم‌گیری‌های نادرست مالی، یا تضارب منافع می‌تواند منجر به کاهش اعتماد و اخلاق حسابداری نادرست شود (کیسو و همکاران^۳ ۲۰۱۲). رفتار مدیران در شرکت‌های خصوصی نه تنها تحت تأثیر محیط کاری و فرهنگ سازمانی قرار دارد، بلکه به عوامل شخصیتی و رهبری مدیران نیز وابسته است. برخی از ویژگی‌های رفتاری که ممکن است در مدیران مشاهده شود شامل رهبری اثرگذار، توانایی ارتباط موثر، قدرت تصمیم‌گیری، انعطاف‌پذیری، و توانایی مدیریت استرس و فشارهای مختلف می‌باشد. این ویژگی‌ها می‌تواند به طور مستقیم یا غیرمستقیم بر تصمیم‌گیری‌های مالی و اخلاق حسابداری مدیران تأثیر بگذارند. به عنوان مثال، یک مدیر با رهبری قوی و قدرت تصمیم‌گیری مناسب ممکن است به ایجاد یک فرهنگ اخلاقی و ترویج اصول حسابداری اهمیت بیشتری بدهد و تصمیم‌گیری‌هایی که با اصول اخلاقی در تناقض است را اجتناب کند. از این رو، بررسی رفتار مدیران و شناخت عواملی که بر آن تأثیر می‌گذارند، می‌تواند به درک بهتری از ارتباط میان رفتار مدیران، اخلاق حسابداری، و تصمیم‌گیری مدیران در شرکت‌های خصوصی کمک کند (بورلی و همکاران^۴ ۲۰۰۷). علاوه بر این، ویژگی‌های شخصیتی مدیران نیز می‌تواند نقش مهمی در رفتار و تصمیم‌گیری‌های آن‌ها ایفا کند. برخی از این ویژگی‌ها مانند سطح اعتماد به نفس، اخلاقیات شخصی، میزان تحمل ریسک، و سبک رهبری می‌تواند به طور مستقیم بر تصمیم‌گیری‌های مالی و اخلاقی مدیران تأثیر بگذارد. به عنوان مثال، یک مدیر با اعتماد به نفس بالا و تحمل ریسک مناسب ممکن است تصمیم‌های مالی موثرتری بگیرد و از اقدامات نادرست مالی جلوگیری نماید. در عوض، مدیرانی که اخلاقیات شخصی ضعیفی دارند ممکن است در مواجهه با فرصت‌های فراوانی از تخلفات اخلاقی استفاده کنند. از این رو، بررسی و شناخت ویژگی‌های شخصیتی مدیران می‌تواند به تدابیری برای ارتقای اخلاق حسابداری و تصمیم‌گیری مدیران کمک کند و برنامه‌هایی برای توسعه و بهبود این ویژگی‌ها ارائه دهد (کیسو و همکاران^۵ ۲۰۱۲).

۳- پیشینه تحقیق

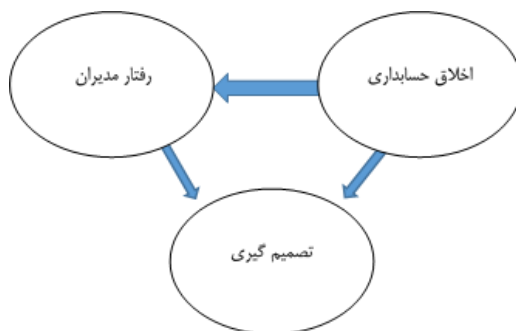
سایمن و مداواتی^۶ (۲۰۲۳) بیان کردند درک منشور اخلاقی حسابداری حرفه‌ای تأثیر مطلوب و قابل توجهی بر رفتار اخلاقی دارد. از سوی دیگر قمی و همکاران (۱۴۰۲) بیان کردند سطح مطلوبی از اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت وجود دارد. زمانی که این سطح مطلوب حاصل بشود، اعتماد به نفس مدیران ارشد مزایای بیشتری را به ارمغان می‌آورد و در عین حال فراتر از این حد مطلوب اعتماد به نفس، منجر به سرمایه‌گذاری ناکارآمد خواهد شد و ممکن است که به ارزش شرکت آسیب برساند. به قانون گذاران صاحبان سهام شرکت‌ها پیشنهاد می‌شود به منظور کاهش احتمال انحراف در گزارشگری مالی شرکت‌ها، به ویژگی‌های مدیران و میزان پایبندی آنها به اجرای استانداردها و اصول حسابداری توجه کنند. در این راستا بهبود ساختار سازمانی شرکت‌ها می‌تواند تأثیرگذار باشد. همینطور کواترینه و آلموتریری (۲۰۱۷) بیان کردند هدف از این مطالعه بررسی این موضوع است که آیا رفتار مدیریتی بانک‌ها با اخلاق شرکتی مرتبط است یا خیر. آنها برای ارزیابی رفتار مدیریت از معیارهای مدیریت سود و هزینه اولویت

1 Musa
2 Karasioğlu
3 Kieso
4 Beverly
5 Kieso
6 Saiman and Mediawati

استفاده کردند. با استفاده از نمونه بسیار بزرگی از بانک‌ها از ۱۵ کشور و کنترل تعدادی از عوامل در سطح بانک و کشور، متوجه شدند که مدیران در بانک‌های اسلامی در مقایسه با مدیران بانک‌های تجاری کمتر درگیر اقدامات تجاری غیراخلاقی هستند. آنها همچنین ذکر کردند که هیئت‌های نظارت شرعی تعبیه شده در بانک‌های اسلامی بر رفتار مدیریتی تأثیر می‌گذارد و شکل می‌دهند و مشکلات نمایندگی را کاهش می‌دهند. این نتایج ارتباطی بین اخلاق شرکتی و رفتار مدیریت از طریق هیئت‌های نظارت شرعی و شریعت ایجاد می‌کند. از سوی دیگر حاجیها و راشکی گزمه (۱۳۹۶) بیان کردند کلید حفظ اعتماد مراجعین و عموم یک جریان اخلاقی و حرفه ای است که عمل حسابداران را با درستی، بیطرفی و استقلال شکل میدهد. در این راستا هر شرکت باید یک منشور اخلاقی داشته باشد تا بهوسیله آن بتواند خطر را به حداقل برساند. پژوهش حاضر به دنبال بررسی اثرات اخلاق حسابداریه عنوان سازوکاری در جهت افزایش تصمیم گیریها و رفتارهای اخلاقی در حسابداران، مدیران مالی و مدیران عامل در بخش خصوصی است. نتایج تحقیق نشان داد که اخلاق حسابداری بر بهبود تصمیم گیری و رفتار مدیران در بخش خصوصی تأثیر دارد و با تقویت اخلاق در شرکت میتوان به اخذ تصمیمها و رفتارهای اخلاقی امیدوار، و نگرانیهای مربوط به رسوایی اخلاقی در شرکت را رفع نمود. نتیجه گیری: باتوجه به رابطه اخلاق حسابداری و بهبود تصمیم گیری و رفتار مدیران، به نظر میرسد ضروری است که نهادهای حرفه ای به فراهم کردن منشور اخلاقی که ضمن جامع بودن، از ضمانت اجرایی مناسب برخوردار باشد، همت گمارند تا بدینوسیله بتوان از وقوع رسواییهای مالی و کم شدن اعتبار حرفه پیشگیری کرد. اوکره و همکاران^۱ (۲۰۱۸) بیان کردند این مطالعه ارتباط بین اخلاق حسابداری و عملکرد شرکت های حسابداری در لاگوس، نیجریه را بررسی کرد. یافته ها نشان داد که بین میزان آگاهی از منشور اخلاقی و عملکرد سازمان رابطه معناداری وجود دارد. در نتیجه این مطالعه توصیه می‌کند که مدیریت شرکت‌های حسابداری باید اطمینان حاصل کنند که کارکنان از قوانین اخلاقی آگاهی کامل دارند و رعایت این کدها باید اجرا شود.

۴- مدل و فرضیات تحقیق

- مدل تحقیق برگرفته از مدل الانصار و همکاران (۲۰۱۴) می باشد که به صورت مقابل مطرح گردیده است.
- فرضیات تحقیق به صورت زیر مطرح گردید:
- اخلاق حسابداری بر رفتار مدیران تأثیر معناداری دارد.
 - اخلاق حسابداری بر تصمیم گیری مدیران تأثیر معناداری دارد.
 - رفتار مدیران بر تصمیم گیری تأثیر معناداری دارد.
 - رفتار مدیران بر اخلاق حسابداری و تصمیم گیری مدیران شرکت های خصوصی ایران با میانجیگری چگونگی رفتار مدیران تأثیر دارد.

شکل ۱- مدل مفهومی تحقیق

۵- روش تحقیق

این تحقیق دارای دو بخش نظری و تجربی است. در بخش نظری از روش‌های اسنادی و کتابخانه‌ای استفاده شده است، در حالی که در بخش تجربی از روش میدانی استفاده شده است. در این تحقیق، با استفاده از روش‌های همبستگی و رگرسیون، ارتباطات بین متغیرهای پژوهش با استفاده از نرم‌افزار SPSS و معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار Smart-PLS مورد بررسی قرار می‌گیرد. جامعه یا جمعیت در اینجا به مجموعه‌ای از عناصر مورد نظر اشاره دارد که حداقل یک ویژگی مشترک را دارند. ویژگی مشترکی که بین همه‌ی عناصر جامعه آماری مشترک و متمایزکننده آنها از سایر عوامل است که در این تحقیق، جامعه آماری کلیه مدیران شرکت های خصوصی ایران می‌باشد که تعداد آنها ۱۰۰ هزار نفر می‌باشند. وقتی که جامعه آماری تعریف شد نمونه‌ای که به طور کافی نشان دهنده ویژگی‌های جامعه باشد استخراج می‌شود. روش علمی نمونه‌گیری به معنای انتخاب یک نمونه از فهرست کامل واحدهای نمونه‌گیری است که به آن چارچوب نمونه‌گیری گفته می‌شود. برای جمع‌آوری داده‌ها، از افرادی که به طور مشخص از گروه‌های خاصی هستند، خواسته می‌شود که به تعدادی پرسش مشخص پاسخ دهند. این پاسخ‌ها مجموعه‌ای از اطلاعات تحقیق را تشکیل می‌دهند و روش جمع‌آوری داده‌ها به صورت میدانی انجام می‌شود. با توجه به حجم بزرگ وسیعی که جوامع آماری دارند و توانایی محققین در مراجعه به تمامی آنها، ناچارند که به انتخاب یک گروه از آنها به عنوان نمونه و تمیم نتایج به جامعه مورد مطالعه محدود شوند. با توجه به اندازه بزرگ جامعه و همچنین به منظور جلوگیری از اتلاف زمان و هزینه، تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان حجم نمونه بر اساس جدول مورگان در نظر گرفته شده است. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در این تحقیق از روش کتابخانه‌ای و منابع دست اول و دست دوم از جمله کتاب‌ها، مقالات، پایان‌نامه‌ها و اینترنت استفاده شده

است و همچنین ابزار گردآوری داده‌ها در روش میدانی نیز پرسشنامه است. در این تحقیق از پرسشنامه ساختار کلی پرسشنامه الانصار و همکاران (۲۰۱۴) برای سوالات تخصصی استفاده شد که به صورت زیر است:

جدول ۱- سوالات تخصصی پرسشنامه

متغیر	تعداد سوال	شماره سوال
اخلاق حسابداری	۴۲	۴۲-۱
تصمیم‌گیری مدیران	۶	۴۳-۴۸
رفتار مدیران	۵	۴۹-۵۳

۶-تحلیل داده‌ها

قبل از اینکه فرضیه‌های این پژوهش آزمون شوند، باید ابتدا از نرمال بودن متغیرها اطمینان حاصل شود. برای بررسی فرض نرمال بودن متغیرهای مورد مطالعه از آزمون کولموگوروف اسمیرنوف یک نمونه‌ای استفاده شده است.

جدول ۲- آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف

تعداد	اخلاق حسابداری	تصمیم‌گیری مدیران	رفتار مدیران
۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴
آماره آزمون	۱۱۲۰	۰۴۵۰	۱۶۶۰
سطح معنی داری	۰۰۰۰	۲۱۹۰	۰۰۰۰
نتیجه	غیر نرمال	نرمال	غیر نرمال

R^2 معیاری است که برای متصل کردن بخش اندازه‌گیری و بخش ساختاری مدل‌سازی معادلات ساختاری به کار می‌رود و نشان از تأثیری دارد که یک متغیر برون‌زا بر یک متغیر درون‌زا می‌گذارد. نکته ضروری این است که مقدار R^2 تنها برای سازه‌های وابسته (درون‌زا) مدل محاسبه می‌گردد و در مورد سازه‌های برون‌زا، مقدار این معیار صفر است.

جدول ۳- ضریب تعیین R^2

متغیر	مقدار R^2
تصمیم‌گیری مدیران	۰/۶۸۸
رفتار مدیران	۰/۶۹۹

با توجه به جدول فوق می‌توان گفت که مقادیر R^2 مربوط به اکثر شاخص‌ها در حد بالایی است. کیفیت پیش‌بینی کنندگی قدرت پیش‌بینی مدل را مشخص می‌سازد. مدل‌هایی که دارای برازش ساختاری قابل قبول هستند، باید قابلیت پیش‌بینی شاخص‌های مربوط به سازه‌های درون‌زای مدل را داشته باشند (استون و گریز: ۱۹۷۵). هنسلر و همکاران (۲۰۰۹) سه مقدار ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ را برای نشان دادن قدرت پیش‌بینی ضعیف، متوسط و قوی سازه یا سازه‌های برون‌زای مربوط به آن تعریف کرده‌اند. ذکر این نکته ضروری است که این مقدار تنها برای سازه‌های درون‌زای مدل که شاخص‌های آن‌ها از نوع انعکاسی می‌باشد، محاسبه می‌گردد.

جدول ۴- کیفیت پیش‌بینی کنندگی (Q2)

سازه	SSO	SSE	1-SSE/SSO
اخلاق حسابداری	۱۵۲۰/۰۰۰	۸۳۶/۲۹۱	۰/۳۶۶
تصمیم‌گیری مدیران	۱۸۲۰/۰۰۰	۸۸۷/۲۲۱	۰/۴۵۳
رفتار مدیران	۱۶۷۱/۰۰۰	۷۷۶/۳۹۲	۰/۳۴۹

مطابق جدول فوق مقدار Q^2 برای تمامی سازه‌ها در حد قوی می‌باشد و نشان‌دهنده این است که مدل قدرت پیش‌بینی بالایی در مورد شاخص را دارد. در اینجا به بررسی فرضیه‌های تحقیق پرداخته می‌شود:

جدول ۵- نتایج فرضیه

فرضیات	ضریب مسیر	آماره t	نتیجه
اخلاق حسابداری بر رفتار مدیران تاثیر معناداری دارد.	۰/۸۲۲	۱۲/۳۲۱	✓ تایید
اخلاق حسابداری بر تصمیم گیری مدیران تاثیر معناداری دارد.	۰/۷۲۰	۹/۶۵۰	✓ تایید
رفتار مدیران بر تصمیم گیری تاثیر معناداری دارد.	۰/۷۳۱	۱۰/۶۹۲	✓ تایید

همانطور که ملاحظه می شود تمامی مسیرها تایید گردید.

جدول ۹- نتایج فرضیه ۶

فرضیات	a	b	c	Sa	Sb	سوبل Z-Value	VAF	نتیجه
رفتار مدیران بر اخلاق حسابداری و تصمیم گیری مدیران شرکت های خصوصی ایران با میانجیگری چگونگی رفتار مدیران تاثیر دارد.	۰/۳۲۰	۰/۵۵۷	۰/۲۲۳	۰/۰۷۷	۰/۰۴۹	۵/۲۲۱	۰/۴۱۴	✓ تایید

در بررسی فرضیه ۹ با جایگذاری مقادیر در فرمول، می توان اظهار داشت که در سطح اطمینان ۹۵ درصد تاثیر متغیر میانجی معنادار است.

۷- بحث و نتیجه گیری

بر اساس فرضیات تحقیق که شامل تاثیر اخلاق حسابداری بر رفتار و تصمیم گیری مدیران است، می توان نتیجه گرفت که اخلاق حسابداری به طور معناداری بر رفتار و تصمیم گیری مدیران تاثیر می گذارد. این نتیجه مهم نشان می دهد که اهمیت اخلاق حسابداری در سازمان ها و تاثیر آن بر رفتار و تصمیم گیری مدیران باید به عنوان یکی از عوامل کلیدی مورد توجه قرار گیرد و اقدامات مربوط به ارتقاء اخلاق حسابداری در سازمان ها می تواند به بهبود عملکرد و عملکرد اخلاقی مدیران منجر شود. به طور معمول، رفتار مدیران و تصمیم گیری آنها بر تغییرات و عملکرد سازمانی تاثیر زیادی دارد. از این رو، اخلاق حسابداری که به عنوان یک اصل اساسی در حوزه مدیریت مالی مورد توجه قرار می گیرد، می تواند نقش بسزایی در بهبود عملکرد و پایداری سازمان ها ایفا کند. این نتیجه مهم تاکید می کند که توجه به ارتقاء اخلاق حسابداری و ترویج رفتارهای اخلاقی در میان مدیران و تصمیم گیران، می تواند به سازمان ها کمک کند تا به بهترین شکل ممکن عمل کنند و موفقیت بیشتری را برای خود و جامعه به دست آورند. همچنین، تاثیر اخلاق حسابداری بر تصمیم گیری مدیران می تواند به بهبود فرآیندهای تصمیم گیری، کاهش ریسک ها و ایجاد اعتماد عمومی به سازمان کمک کند. با توجه به اهمیت این موضوع، توسعه استراتژی ها و سیاست هایی که ارتقاء اخلاق حسابداری را ترویج می کنند و به تقویت فرهنگ اخلاقی در سازمان ها کمک می کنند، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. به این ترتیب، نتایج این تحقیق می تواند به رهبران و مدیران کمک کند تا تصمیمات بهتری برای مدیریت سازمان ها و ایجاد محیط های کاری سالم تر بگیرند.

از دیدگاه اجتماعی نیز، اخلاق حسابداری می تواند به ارتقای اعتماد عمومی به سازمان ها و حفظ اعتبار و سلامت اجتماعی کمک کند. با اعتماد مردم به سازمان ها، روابط اجتماعی بهبود می یابد و این امر می تواند به توسعه پایدار و رشد اقتصادی منجر شود. بنابراین، می توان نتیجه گرفت که اخلاق حسابداری از اهمیت بسیاری برخوردار است و تاثیر گذاری قابل توجهی بر رفتار و تصمیم گیری مدیران و همچنین بر عملکرد و پایداری سازمان ها دارد. به طور خلاصه، نتایج این تحقیق نشان می دهد که اخلاق حسابداری نه تنها بر رفتار و تصمیم گیری مدیران تاثیر می گذارد بلکه می تواند به بهبود عملکرد و پایداری سازمان ها، افزایش اعتماد عمومی به سازمان ها، توسعه اقتصادی و حفظ سلامت اجتماعی کمک کند. بنابراین، توسعه راهکارها و سیاست هایی که به ارتقاء اخلاق حسابداری می پردازند، از اهمیت بسیاری برخوردار است و سازمان ها باید به طور جدی با این موضوعات مواجه شوند تا بهترین عملکرد را داشته باشند و به نفع جامعه و اقتصاد منطقه و کشور خود عمل کنند. در انتها لازم به ذکر است که پیشنهاد های کاربردی تحقیق به صورت زیر است:

- برنامه ریزی دقیق تر برای ارتقاء اخلاق حسابداری در سازمان راه اندازی کنید و سیاست ها و آموزش های مرتبط را به کارمندان ارائه دهید.
- تشویق به ارتقاء فرهنگ اخلاقی در سازمان و ترویج مسئولیت پذیری و شفافیت در ارتباطات داخلی و خارجی.
- ایجاد فرصت هایی برای آموزش و آگاهی بخشی درباره اخلاق حسابداری و دستورالعمل های اخلاقی مرتبط برای کارکنان.
- بررسی و ارزیابی منظم و قابل اعتماد عملکرد و رفتار مدیران از لحاظ اخلاقی و اعمال تدابیر لازم در صورت لزوم.

- ترویج مشارکت کارکنان در فرآیندهای تصمیم‌گیری مرتبط با اخلاق حسابداری و تشویق به گزارش دادن هر گونه نقض اخلاقی.
 - ایجاد محیطی که به ارتقاء اعتماد و احترام متقابل بین کارکنان و مدیران کمک کند.
 - برگزاری جلسات و کارگاه‌های آموزشی منظم با حضور مدیران برای بحث و تبادل نظر درباره مسائل اخلاقی و روش‌های پیشگیری از تخلفات.
 - ایجاد یک سیستم گزارش‌دهی مستقل و محافظت از شاهدان اخلاقی که موجب افشای نقض‌های اخلاقی می‌شوند.
 - تشویق به شناسایی و ارتقاء نقاط قوت اخلاقی کارکنان و مدیران و انجام اقدامات تشویقی مرتبط.
 - ایجاد یک فرهنگ سازمانی که اخلاق حسابداری را به عنوان یک ارزش اصلی و ثابت در تمامی فعالیت‌ها و تصمیم‌گیری‌های سازمانی ترویج کند.
- در انتها لازم به ذکر است تنها محدودیت این تحقیق عدم همکاری برخی از نمونه‌های آماری بود.

منابع

۱. حاجیها، زهره و راشکی گزمه، علی، ۱۳۹۶، رابطه اخلاق حسابداری با توان تصمیم‌گیری و رفتار مدیران، <https://civilica.com/doc/719604>
۲. قمی، نفیسه و صفا، مژگان و حاجیها، زهره و غلامی جمکرانی، رضا، ۱۴۰۲، تبیین نظری ویژگی رفتاری بیش اطمینانی مدیران در تصمیم‌گیری‌های مدیریتی، <https://civilica.com/doc/1817756>
3. Alnasser, N., Samih Shaban, O., & Al-Zubi, Z. (2014). The Impact of Accounting Ethics in Improving Managers' Behavior and Decision Making in the Jordanian Companies. *Journal of Economics, Management and Trade*, 4(9), 1441-1456. <https://doi.org/10.9734/BJEMT/2014/9682>
4. Beverly Jackling, Barry J. Cooper, Philomena Leung, Steven Dellaportas. Professional Accounting Bodies' Perceptions of Ethical Issues, Causes of Ethical Failure and Ethics Education". *Managerial Auditing Journal*. 2007;22(9):928-944.
5. Collier, P. M. (2015). Accounting for managers: Interpreting accounting information for decision making: John Wiley & Sons.
6. D'Augusta, C., Bar-Yosef, S., & Prencipe, A. (2016). The effects of conservative reporting on investor disagreement. *European accounting review*, 25(3), 451-485.
7. Karasioglu, F., Humta, H., & Gokturk, I. (2021). Investigation of Accounting Ethics Effects on Financial Report Quality & Decision Making: Evidence from Kabul-based Logistic Corporations. *International Journal of Management, Accounting and Economics*, 8(3), 122-142. doi: 10.5281/zenodo.4698983
8. Kieso, Weygandt, Warfield. "Intermediate Accounting" 14th edition. Wiley and Sons; 2012.
9. Mabil, A. N. (2019). Investigating effects of accounting ethics on quality of financial reporting of an organization: case of selected commercial banks in South Sudan. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 10(1), 177-177.
10. Mubaraq, S. (2019). Ethical accounting practices and financial reporting quality.
11. Musa, S. (2019). Ethical Accounting Practices, Board Characteristics and Financial Reporting Quality of Listed Firms in Nigeria. Kwara State University (Nigeria),
12. Odar, M., Jerman, M., Jamnik, A., & Kavčič, S. (2017). Accountants' ethical perceptions from several perspectives: evidence from Slovenia. *Economic research-Ekonomska istraživanja*, 30(1), 1785-1803.
13. Okere, Wisdom, Oyebisi Mary Ibidunni. (2018). Accounting Ethics And The Performance Of Accounting Firms In Lagos, Nigeria. https://www.researchgate.net/publication/327751195_Accounting_Ethics_And_The_Performance_Of_Accounting_Firms_In_Lagos_Nigeria
14. Quttainah, Majdi Anwar. Ali R. Almutairi, Ali R. Almutairi. (2017). Corporate ethics: evidence from Islamic banks. *Journal of Management and Governance*. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10997-016-9360-6>
15. Saiman, Nadhila Septia, Elis Mediawati, Elis Mediawati. (2023). Impact of Familiarity with the Accountant Professional Code of Ethics on Ethical Behavior among Students. *Pancasila International Journal of Applied Social Science* 2(01):1-11. DOI: 10.59653/pancasila.v2i01.321
16. Zimmerman, J. L. (2011). Accounting For Decision Making and Control Seventh Edition: McGraw-Hill.